

Nemzetközi tanácskozás az Akadémián

A tudomány és a technika fejlődésének elméleti kérdéseiről kezdődött kedden háromnapos tanácskozás Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémián, az MTA Szociológiai Kutató Intézetének rendezésében. A szocialista országok tudományos akadémiai a több oldalú együttműködés alapján egy évtizede láttak hozzá a KGST tudományos programjában is szereplő téma közös kutatásához. A budapesti tanácskozáson az európai szocialista országok, valamint a Vietnami Tudományos Akadémia szakemberei szamba veszik a közös kutatások legfrissebb eredményeit, s megfogalmazzák a következő esztendő munkatervét.

Korszerű gabonafeldolgozás

Kétnapos tudományos tanácskozást rendezett a Szegei Élelmiszeripari Főiskola a Technika Házában. „A gabonafeldolgozás aktuális kérdései” témakörben összesen hat előadást és számos konferenciát tartottak hétfőn és tegnap, kedden a gabonatermesztés és feldolgozás, valamint a sütőipar szakemberei, számos hazai agráregyetem és főiskola, gabonakutató és minőségvizsgáló intézetek kutatói. „A gabonatermesztés, feldolgozás helyzete, közgazdasági problémái” címmel dr. Lénárt Lajos, a Gabonatröszt vezérigazgatója tartotta az élelmiszeripari tanácskozás megnyitó előadását; a búzater-

mesztés bulgáriai helyzetéről a plovdivi élelmiszeripari egyetem professzora, Lukinov beszélt. Előadást tartott a konferencián a SZÉF több oktatója, köztük dr. Gábor Miklósné főigazgató, aki az intézményben folytatott búzafelhérje-kutatásokról számolt be.

A tanácskozáson megismerték a szakemberek a különböző kutatási területek új eredményeit, tárgyaltak a VI. ötéves terv kutatási feladatairól, illetve javaslatokat tettek speciális kutatási témákra. Az élelmiszeripari főiskola által rendezett konferencia tegnap, kedden fejeződött be.

Településfejlesztési verseny

Az első félévben a megye lakói 120 millió forint értékű társadalmi munkát végeztek

Összesítette a Csongrád megyei tanács vb tervosztálya — a városok, községek népfőbizottságaitól beérkezett jelentések alapján — a településfejlesztési verseny első fél évben elért eredményeit. A tegnap, kedden tartott megbeszélésen Komjáti Endre, a megyei tanács tervosztályának főelőadója ismertette az eddig elévített munkát a tanácsok társadalmi munkával foglalkozó szakembereinek, illetve a népfőbizottságokéival.

Az idei évre szóló tervekben valamennyi település figyelembe vette a tanács ajánlásait, elsők között azokat, amelyek a nemzeti közneveléssel kapcsolatosak: bölcsődék, óvodák, iskolák felújítását, fenntartását vállalták, Csongrád megye lakossága, dolgozó kollektívái az év első hat hónapjában több mint 150 ezer órát áldoztak önként a gyermekekért.

A társadalmi munka értéke megközelíti a 120 millió forintot. A tavalyi első fél év eredményeivel összehasonlítva, ez az összeg most 20 százalékkal magasabb.

Miként részesedtek a munkából a megye városai? Szege lakói 15,5. Hódmezővásárhely 28,7, Csongrád 11,7, Makó 8,8, Szentés pedig 15,1 millió forinttal járult hozzá önkéntesen a lakóhely fejlesztéséhez. Ha most rangsorolnánk a városokat aszerint, hol voltak a legteljesebbek, legszorgalmasabbak az emberek, Csongrád vinné el a pálmát, ahol az egy főre jutó társadalmi munka értéke 544 forint, míg Hódmezővásárhelyen 537, Szentésen 440, Makón 307, Szegezen pedig csak 95 forint. Csongrádon rendezett utcák, megjavított járdák, följújtott, tágasabb gyermekintézmények jelzik az ottlevők segítő szándékát, tetteikességét. Ugyancsak kiemelkedik szorgalmával Hódmezővásárhely: a lakosság, a vállalatok, szövetkezetek szocialista brigádjai, a KISZ-szervezetek összefogtak a város szépítéséért. A belvízrendezési munkában két alkalommal 1700 ember vett részt, s iskolák óvodák, bölcsődék őrzik a lakosság kezelt munkáját. Szentés és Makó után jelenleg Szege a sereghajtó, noha megkezdődött az úttörő-víztelep építése, elkezdte a dorozsmai Jerney utcai óvoda játszódvára, különös figyelmet szentelnek

tíz játszótérnek. Az 1972-ben meghirdetett versenyfelhívása — noha szép eredményeket értünk el, nem sikerült jó helyezést elérnie Szege-nek. A Településfejlesztési Versenyt Szervező Bizottság javaslatot tett a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának, hogy az öt megyei város társadalmi munkáját azonos elvek alapján, külön értékelhessék.

A járáskor versenyében jelenleg a szentesi áll az élen, 13,8 millió forintot munkával, a fábianszabasiéval, valamint a Mindszentiek, nagymágocsiai, mártélyiak különösen kiemelkednek szorgalmukkal. Makó környékén Csanádpalota, a szegedi járásban Kistelek eredményei

a legjobbak, és Pusztamérges a sereghajtó.

Az eredményhirdetésig természetesen még hosszú az idő: az egész esztendőben végzett társadalmi munkát jövő év februárjában összesítik. Az eddigi eredmények és a kongresszus, valamint a főlzábadulási évforduló tiszteletére tett följánálások alapján úgy tűnik, hogy a megye lakossága túlszárnyalja tavalyi teljesítményét.

A megbeszélésen az értékeléssel kapcsolatos nehézségekről, valamint az MSZMP XII. kongresszusa és hazánk fölszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére hirdetett településfejlesztési verseny nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat is megtárgyaltak.

Ázó és beázó tetők

1. A tetőszigetelés modernizálása

A házigyári épületek megjelenése városainkban vihart kavart: szürkéék, unalmasak a betontömbök, kicsik a lakások, mondták, mondják a városlakók — joggal. Eleget lakást csak tömegszerű építkezéssel tudunk produkálni, ami bizonyos mértékig uniformizálást is jelent — vélekednek az építők. Azonban, ahogy szaporodtak a betonházak, úgy csökkent a „csatazaj” is.

Am 1972–73-ban a lakástulajdonosok újra kiásták a csatazajt. Szakember mondta tréfásan, de találóan erről az időszakról: az építővállalatok új levelezési rovatot nyitottak; soha annyi levelet, nem kaptak még a lakóktól, mint az utóbbi hat-hét évben. Az ok: sorra áztak, áznak be a tetők. S ahogy telt-múlt az idő, úgy lett egyre haragosabb, fenyegetőbb egy-egy levél hangneme is. Ez érthető, hiszen sokan csak hosszú albréleti nyomorgás, kuporgatás után kaptak végre lakást, amit ilyen-olyan kölcsönök segítségével tudtak berendezni nagynehezen. És amikor kezdtek kisimulni a homlokokon a ráncok, egy kiadás eső is elég volt ahhoz, hogy felboruljon a családok nyugalma. A falról leázó tapéta, a plafonról csöpögő, s nem ritkán az egész lakást elborító víz aztán egycsapásra haragos levélírókká változtatta a nemrég még boldog lakástulajdonosokat. Ez a felháborodás érthető, az viszont nem, hogy miért áztak be továbbra is a tetők: újak és kijavítottak egyaránt.

Egyáltalán, miért áznak be a tetők? Mielőtt elhamarkodottan válaszolnánk, tegyük egy kitérőt, időben, visszafelé.

A honi építőipar robbanásszerű fejlődése az 50-es években kezdődött meg. Az óriási beruházási igény megkövetelte az építőktől az újabb és újabb technológiák kidolgozását. A tégláról téglára építkezés már el-

avulttá vált. Gyorsabb lett a munka, amikor a téglából különböző telepeken, tízekben blokkokat készítették, s ezekkel „falaztak” az építkezés helyszínén. Később megjelentek a betonblokkok, majd a 60-as években aszfalt nagyságú betonelemek is. Nézzük meg, hogyan fejlődött a szakipar mostoha gyermeke, a szigetelőipar? Jószerivel sehogy. A tetőszigetelést pedig sokan nem is tekintették szakmának. Régi kőművesek még ma sem tartják annak, mondván, már az ősember kitálta, ha a tető lejt, akkor arról lefolyik a víz. A kátránylencsék egymáshoz ragasztását pedig egy kőműves, sőt, egy segédmunkás is meg tudja csinálni.

Míg az építőmesteri technológiák tucatjait próbálták ki, addig a tetőszigetelés a házigyárak megjelenéséig megmaradt manuális jellegűnek. A vízszigetelők ugyanazt tanulták a 60-as évek végén is, mint húsz évvel ezelőtt: ha egyáltalán volt, aki tanuljon. Bár jól megfizették ezt a mesterséget, mégis egyre kevesebben választották. A tiszta, korszerű üzemekkel nem volt versenyképes a „szurkos munka”, amely ráadásul az átlagnál balesetveszélyesebb is. Nagy magasságban forró kátránnyal dolgozni nem gyerekiáték, elég egy rossz mozdulat, hogy bekövetkezik a baj.

A házigyárak megjelenése azonban elődázhatatlanná tette a tetőszigetelés reformálását. Igen ám, de hogyan? A házigyári technológia nem tette lehetővé olyan tetőfedő előregyártását, amelynek lejtése van. Sokan csak ekkor jöttek rá, hogy hiba volt lebecsülni a szigetelőipart. A szakembereknek teljesen új, számukra is ismeretlen szigetelőanyagokat és technológiákat kellett felkutatni külföldön. A legtöbb szigetelési eljárásról azonnal kiderült: a hazai szakipar fejlettségi fokánál csak jóval magasabb szinten alkalmazható siker-

rel. A fejlett ipari országokban ekkor már a szigetelés készítésekor is használtak különféle kisgépeket. Olyanokat, amelyekről itthon eddig nem is tudtunk. Meglepetésként érte szakembereinket, hogy egyes országokban már a szigetelőipart is teljesen iparosították.

Így aztán sok szakember arca derült föl, amikor meghallotta: lejtésmentes tető is van a világon, amely külföldön már bevált. A házigyárakban is felsóhajtottak, mondván, ilyen tetőfedőmet minden nehézség nélkül tudnak gyártani. Úgy tűnt, egycsapásra megoldották a tetőszigetelés modernizálását. Válaszoltak nem is egyféle hő- és hangszigetelő anyagot, s ezekből a hazai tudományos intézetek, élükön a Tipus-tervező Intézettel, kidolgozták a házigyári technológiához alkalmazkodó korszerű tetőszigetelési eljárásokat.

A tetőszigetelés költsége az épület árának körülbelül az egy százaléka. Nem nagy pénz, de elgondolkodtató: ha ezért az egy százaléknál összességért rossz munkát végeznek, az veszélyezteteti a maradék 99 százaléknál értéket is. Ma már tudjuk, mennyi kárt okozott ez az „egy százaléknál” hiba. De hol követték el a hibát?

Horváth István

Építőipari társulás

Segítik a magánépítkezést

Az építkezés feltételeinek javítására, a munkaerő és a gépi berendezések gazdaságosabb kihasználására hat makói vállalat, illetve szövetkezet társulást hozott létre. A szakmai alapon történő együttműködés nem alakított külön adminisztrációs apparátust. Az egyes feladatokat az együttműködő vállalatok szakvezetői tanácsokon beszélnek meg, egyeztetik elképzeléseiket.

Már az első megbeszélésen fontos kérdésben jutottak közös nevezőre. Kimondták: a munkaerő indokolatlan vándorlásának megszüntetésére, a munkafegyelmegszilárdítására a társulás tagvállalatai nem vesznek át egymástól olyan dolgozókat, akik kiléptek munkakönyvi bejegyzéssel hagyta el előző munkahelyét.

Eddig különböző TÚZÉP-telepekről szereztek be az építőanyagok nagy részét, ami sok gondot, tetemes szállítási költséget okozott. A tervek szerint közös tárolótelepet alakítanak ki, ahol megoldható a rakodás gépesítése és a szállító járművek jobb kihasználásával csökkenthető a fuvar-költségek.

Külön szolgáltatást vezetnek be a kislakás-, családi ház-építkezések megkönnyítésére. „Előre gyártott” építőanyagokat: géppel kevert betont, valamint oltott mészet adnak el az érdekelteknek úgy, hogy az anyagot a helyszínrre szállítják, mégpedig a hétvégi időszakban, szombaton és vasárnap is. Így egyrészt nehéz fizikai munkától, másrészt a beszerzés gondjaitól mentesítik a családi otthonok építőit.

— Orvosokat láttam fehér köpeny nélkül, ünneplőbe öltözve, a levegőből valami kellemes izgalom sugárzott, a folyosón, a tanteremben, csupa mosolygós arccal találkozottam. Bevallom, a kép, amely a női klinikán fogadott, a fiatal nőgyógyászok tanácskozása előtt, inkább hasonlított valamiféle bál előtti hangulathoz, mintsem komoly, tudományos összejövetelre.

— Mert nem komor, szakállas tudósokkal találta szembe magát, még nem jelentette azt, hogy komolytalan rendezvényről lett volna szó. Szándékosan neveztük főrumnak ezt a találkozót és nem konferenciának. A fiatalok stílusához igazodva kötetlen, formalitásoktól mentes, baráti beszélgetést akartunk szervezni itt, Szegeben — válaszolja dr. Sas Mihály professzor, a SZOTE női klinikájának igazgatója.

— Úgy tűnik, ez sikerült is. Valóban. A hét nap alatt 55 előadást tartottak az ország különböző klinikáiról, oktatással is foglalkozó intézményeiből érkezett fiatal nőgyógyászok. Annak ellenére, hogy a 30 év körüli szakembereknek még nincs rutinjuk a konferenciákon való szereplésben, jó néhány egészen kiváló előadás hangzott el.

— Az efféle rendezvények célja valószínű az is, hogy alkalmat adjanak a fiataloknak a tudományos szereplésre, megismerjék a konferenciák légkörét. Mi biztosította a baráti találkozó tudományos rangját, azt, hogy egyben példa is lehessen?

— Az érintett intézmények tanszékvezetői valamennyien jelen voltak ezen a fórumon. Hozzászólásalkkal utat mutattak, ha kellett, vitát indítottak, hisz ahhoz is hozzá kell szokni: ki-ki miként avadja meg saját igazát, vagy legyen erős, lássa be tévedését, ha új, jobb gondolatot vet föl valaki.

— A fórumnak számos formai haszna van. Volt-e kifejezetten tudományos értéke ennek a találkozásnak? Képes-e ez a korosztály új ismeretekkel gyarapítani szakterületét?

például a méhlepény működésének ellenőrzését szolgáló eljárásra. Igen fontos ugyanis tudnunk, hogy a méhlepény miként látja el tápláló feladatát, hogy milyen esély van a megfelelő nagyságú gyermek születésére. De szó esett a családtervezés, a fogamzásgátlás módszereiről, a meddőség gyógyításának lehetőségeiről, és örömmel tapasztaltam, hogy a fiatalokat is foglalkoztatja a még ma sem megoldott gyulladásoos betegségek kérdése.

— Az elhangzott előadások színvonalára bizonyára árulkodott arról is, hogy a fiatal nőgyógyásznak munkát adó intézet megfelelő körülményeket teremti a kutatómunka számára vagy sem.

— Az elbírálásra beküldött előadások egy kicsit az intézményt is minősítették, nemcsak az alkotót. Egy-egy klinika speciális kérdések kutatásával foglalkozik, s általában lehetőséget adnak a fiataloknak is, hogy bekapcsolódhassanak ebbe a munkába. De tudni kell, hogy az már az orvoson múlik, a gyógyítás oktatás után megmaradt energiájával, idejével hogyan tud gazdálkodni. Mert a kutatás plusz munka. De ennélkül nem fejlődik az orvostudomány.

— Sok előadás, sok jó és kevésbé hasznosítható gondolat hangzott el a fórumon, de mindenképp a legjobbak szájából. Hogyan ítélt meg Ön a szülész-nőgyógyász utánpótlást?

— Az a tény, hogy szinte valamennyien a betegágytól indultak el, amikor elhatározták, áldoznak a tudománynak is, megnyugtató. Ez jelzi, hogy törekcsenek a gyógyítás és a kutatás összehangolására. De ahogy elvont elmélkedésekkel nem lehet embert gyógyítani, újabb tudományos eredmények nélkül sem üzhetők el a ma még bánatot, szenvedést okozó betegségek. A fiatal orvosok gyakorlati tapasztalatot szereznek a körtemekben. Tudományos pályafutásukhoz ugródeszkára van szükség. Hát ennek felélenek meg az efféle fórumok. Témaköröket jelölünk meg számukra, kutatómunkára serkentjük, majd meghallgatjuk őket. Ezúttal az volt az érzésem: ha ugyan ezzel a lendülettel dolgoznak tovább, nyolc-tíz esztendő múlva nemcsak kiváló gyógyítók, oktatók, hanem érett kutatók is válnak belőlük.

Chikán Ágnes

Csúcsforgalom az AFOR-nál

Az utóbbi egy hónapban, október közepétől csúcsforgalmat bonyolított le az AFOR, ugyanis a téli fűtési szezon kezdete, és a mezőgazdaság őszi munkái lényegében egybeestek, és ez jelentősen növelte a keresletet gázolajból és tüzelőolajból. Naponta mintegy 18 ezer tonna kömalmtermetet szolgálnak ki az AFOR te-

lepein, töltőállomásain. A lakosság is jelentősen hozzájárult a téli tüzelőolaj-ellátásának biztosításához azzal, hogy már a nyári hónapokban beszerezte a fűtési szezonban szükséges mennyiség 40–45 százalékát. November második felétől a csúcsforgalom enyhülésére számíthatnak.